

Avaleht>Otsige õigusvaldkonna spetsialisti>Õigustõlkjad/-tõlgid

Õigustõlkjad/-tõlgid

Kui Teil on vaja saada aru teises liikmesriigis toimuvast kohtuistungist ja teha end selle käigus arusaadavaks või kui Teil on vaja lepingu või muu juriidilise dokumendi tõlget, peaksite pöörduma tõlgi või õigustõlkija poole.

Sissejuhatus

Liikumise suurenemise ja rände tihenemisega Euroopa Liidus on kasvanud eri suhete arv (näiteks ärisuhted, õigussuhted, akadeemilised suhted või isiklikud suhted) eri rahvusest, kultuurist ja keeleruumist kodanike vahel. See omakorda tekitab arvukalt olukordi, milles vajatakse kirjaliku ja suulise tõlke teenust. Kuna paljusid nendest olukordadest tuleb ametiasutustel (sageli kohtutel või muudel õigusasutustel) kas heaks kiita või kinnitada, on üsna tavaline, et nõutakse ametlikke tõlkeid muus keeles koostatud dokumentidele.

Ametliku tõlke eesmärk on tõendada asjaolusid õigus- või haldusmenetluses või kohtuasjas või lasta kinnitada õiguslikud asjaolud muus riigis ja kohaldada juhtumi suhtes kohaldatavat õigust välisriigi kodanike suhtes (rahvusvaheline eraõigus).

Ametlik tõlketeenus on Euroopa Liidu liikmesriikides erinevalt korraldatud ja selle suhtes kehtivad eri kutseala raamistikud (eri süsteemid ja tava). Näiteks ei ole Ühendkuningriigis ja Iirimaaal see kutseala reguleeritud, samas kui romaani-germaani õigussüsteemiga riikides, nagu Hispaanias või Kreekas, on vandetõlgi kutsealale juurdepääs, vandetõlkide tasustamine ja atesteerimine reguleeritud erinevalt.

Kes on õigustõlkija?

Tõlkija koostab kirjaliku dokumendi, tõlkides teksti ühest keelest teise. **Õigustõlkija** peab tundma lisaks õiguse põhitõdedele ja terminoloogiale ka valdkonda, mille suhtes õigust kohaldatakse. Õigustõlge on mitmekeelse suhtlemise tuum, sest see võimaldab üksikisikutel, äriühingutel, õigusbüroodel ja valitsusasutustel suhelda eri keele- ja kultuuriruumis ning piiriülel. Õigustõlge eeldab seda, et tuntakse asjaomaste dokumentide erialast terminoloogiat ja keeletava. Tehes tihedat koostööd õiguseksperditidega, aitab õigustõlkija Teil täielikult aru saada konkreetsest menetletavast asjast ja sellega seotud õigusterminoloogiast. Õigustõlkija tunneb õigussüsteemi või -süsteeme ja õigusmenetlusi ja saab Teid õigustoimingutes aidata.

Kutsenormid keelelise pädevuse, tõlkeoskuste ning konkreetse asjas vajalike süsteemide, protsesside, terminoloogia ja keeletava tundmise kohta on õigustõlkija otsimisel väga olulised.

Kes on õigustõlk?

Tõlk pakub suulist keeleteenust, kasutades erinevaid viise tõlkimiseks ühest keelest teise (sünkroontõlge, järeltõlge või sosintõlge). **Õigustõlgid** on spetsialistid, kes töötavad peamiselt koos juristidega selliste kohtutoimingute raames nagu kohtuistung, ütluste andmine, ärakuulamine, vahendamine, vahekohus, kohtumised kliendiga jne. Need spetsialistid aitavad Teil suhelda teiste pooltega piiriülestes menetlustes.

Kohtutõlkija/kohtutõlk

Kohtutõlkijad/kohtutõlgid võivad tõlkida nii ametlikke dokumente (abielutunnistusi, koolitunnistusi, ülikoolidiplomeid, kohtukutseid, kohtuotsuseid jne) kui ka tõlkida kohtus (näiteks kui pooled või tunnistajad ütluseid annavad), politseijaoskonnas (ülekuulamise, pärast vahistamist) või haldusasutustes (näiteks tollikontrollis). Ametlikud kohtutõlkijad/-tõlgid võivad lisada ametliku pitseri, millega kinnitatakse tõlgete õigsust.

Kohtutõlkijal/-tõlgi peaks olema ülikooliharidus töökeel(t)es ning erinevad suulise ja kirjaliku tõlke oskused. Need nõudmised võivad liikmesriigiti erineda. Enamikul ELi liikmesriikidest on kohtutõlkijate/-tõlkide valimise ja ametisemääramise süsteem. Üldiselt võib vandetõlk töötada ka kohtutõlginä. Eri riikides on kohtutõlkijate/-tõlkide jaoks erinevad ametlikud nimetused.

Kuidas otsida tõlkijat/tõlki?

Õigustõlkijat või -tõlki saab praegu otsida tõlkijate ja/või tõlkide riiklikest andmebaasidest. Kõikides liikmesriikides selliseid andmebaase ei ole. Mõne justiitsministeeriumi või kõrgema piirkondliku kohtu veebisaidilt võib leida viite kvalifitseeritud tõlkijate/tõlkide ametlikule või poolametlikule nimekirjale. Kriminaalasjades pidid liikmesriigid **direktiivi 2010/64/EL** kohaselt püüdma koostada niisuguse registri 27. oktoobriks 2013, direktiivi liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtajaks. Selle direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid tagama menetluse või mehhanismi, et kontrollida, kas kahtlustatavad või süüdistatavad isikud vajavad tõlgi ja/või tõlkija abi, ning liikmesriigid peavad sellistele isikutele tagama tõlketeenused ilma viivitusteta. Tagada tuleb kõikide selliste dokumentide kirjalik tõlge, mis on kaitseõiguse kasutamise seisukohast olulised, ning erandkorras võib teha ka oluliste dokumentide suulise tõlke või kokkuvõtte, tingimusel et niisuguse suulise tõlke või kokkuvõttega ei mõjutata menetluse õiglust. Liikmesriigid katavad suulise ja kirjaliku tõlke kulud, sõltumata menetluse tulemusest.

Täpsema teabe saamiseks näiteks

asjaomase riikliku andmebaasi haldaja kohta,
tõlkijate või tõlkide teenuste kasutamise eeskirjade kohta,
tõlkijate või tõlkide tööpiirkondade kohta,
tõlkijate või tõlkide väljaõppe/kvalifikatsiooni kohta,
kulude kohta või
kindlustussüsteemide ja kaebemenetluse olemasolu kohta

kõpsake paremal pool ühel riigilipul.

Viimati uuendatud: 24/01/2019

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.